

Škromach: Vláda se snaží o destrukci průběžně financovaného důchodového systému

portal24.cz/featured/skromach-vlada-se-snazi-o-destrukci-prubezne-financovaneho-duchodoveho-systemu

9. února 2023 10:17

FOTO - Facebook Zdeňka Škromacha

Nebezpečím důchodové reformy, o níž mluví koaliční vláda Petra Fialy (ODS), je snaha vyvést z veřejných financí peníze, které jsou na důchody, do privátní sféry. To je nebezpečné. V rozhovoru pro [iportal24.cz](https://portal24.cz) to uvedl bývalý ministr práce a sociálních věcí a místopředseda Senátu za ČSSD Zdeněk Škromach. Upozorňuje, že systém, který tu máme, překonal všechny režimy a války, nedá se vytunelovat ani vykrást, potřebuje jen určité parametrické změny.

Máme za sebou prezidentské volby, které provázela hodně vyostřená kampaň, a v nichž nakonec zvítězil generál ve výslužbě Petr Pavel, podporovaný vládní pětikoalicí.

S jakými pocity jste sledoval kampaň, očekával jste Pavlovo vítězství?

Vysoká volební účast ukazuje, že prezidentské volby mají mezi občany úspěch a aktivují je. Po období Václava Havla, Václava Klause a Miloše Zemana přichází nová generace politiků. Zklamalo mě, že politické strany, kromě ANO a SPD, nedokázaly postavit své vlastní kandidáty. Z tohoto pohledu se ukazuje, že dochází k problému s naším ústavním systémem, který je postavený na zodpovědnosti politických stran. Naprostá většina kandidátů byla mimo kontrolu politických stran, což na jedné straně může být vnímáno jako pozitivní, na druhé straně, vzhledem k tomu, že nemáme prezidentský systém, je to takové zvláštní.

Pokud jde o kandidáty, osobně jsem vnímal jako pozitivní kandidaturu předsedy odborů Josefa Středuly. Ten ale bohužel prchl ještě před prvním kolem voleb, což není zrovna nejlepší vizitka pro odbory ani pro levicové strany, které ho podporovaly. Pro mě osobně byla naprostá většina kandidátů nevolitelná. Možná to byli hodní lidé, možná byli úspěšní ve své profesi, ale mnozí nikdy nebyli ani v zastupitelství obce, natož aby v této zemi o něčem zásadním rozhodovali. Takže nakonec to byl souboj mezi generálem a bývalým premiérem, úspěšným podnikatelem, takže boj to byl zajímavý, ale pro mě osobně nebylo dobré ani jedno ani druhé řešení. Trošku mě překvapila nadšenost mnoha novinářů a mnoha takzvaně nezávislých médií, která fandila jenom generálovi. Také mě překvapuje neustálé používání termínu generál. Petr Pavel kandidoval jako občan a z tohoto pohledu by generálská funkce neměla být vůbec zdůrazňována. Je divné, že demokratická média a demokratičtí představitelé politiky si neustále hrají s pojmem generál, což je v demokratických zemích vždycky jakási výzva k opatrnosti.

Byl jste překvapený postojem ČSSD a její podporou vládního kandidáta?

Rozuměl jsem podpoře ČSSD Josefa Středuly jako představitele a lídra odborů. Nepochopil jsem ale, proč se ČSSD angažovala poté, co Středula odstoupil z voleb. V té chvíli žádný z kandidátů nereprezentoval politiku sociální demokracie, a tudíž i z hlediska oslovitelnosti budoucích voličů jsem přesvědčen o tom, že sociální demokracie se už vůbec do prezidentské volby neměla zapojovat. Nakonec i z hlediska současné situace, kdy je mimoparlamentní stranou, takováto veřejná a silná podpora představitelů sociální demokracie podle mě straně uškodila. Voliče, kteří volili Babiše a jsou potencionálními voliči sociální demokracie, bude současné vedení strany jen velmi těžko přesvědčovat o tom, že by měli volit sociální demokracii.

Jak byste ohodnotil postup vlády, pokud jde o pomoc lidem i firmám v době energetické krize a výrazného zdražování. Je podle vás dostatečná, anebo souhlasíte s výtkami současné opozice, že vláda pomáhá málo a pozdě?

Vláda v podstatě nepomáhá vůbec, a když, tak je to spíš taková pomoc nepomoc, což se ukazuje v poměrně pozdním a vysokém zastropování cen energií. Zároveň v podstatě neexistuje žádná pomoc firmám. Můžeme si to ukázat na příkladu našich zemědělců, kdy český trh je zahlcen levnými jablky z Polska, které Poláci nevyvezli kvůli sankcím do Ruska. Naše vláda v zásadě podporuje sankce, což je politické rozhodnutí, ale v tom případě by měla jednoznačně pomoci firmám, které na tato politická rozhodnutí doplácí. To česká vláda nedělá. Pokud jde například o příjmy z DPH, z pohonných hmot a z energií, tak ty vláda vesele konzumuje v rámci státního rozpočtu, lepší tím různé díry a na druhé straně říká, že nemá peníze pro seniory, pro rodiny s dětmi apod. Na rozdíl od jiných zemí na západ od nás, které peníze, jež vyberou navíc, směřují do lidí, kteří platí mimořádné daně kvůli vysokým cenám energií a pohonných hmot. To se samozřejmě projevuje i ve službách a ve výrobcích. U nás ta distribuce zpětně není a vláda se ještě tváří, jakoby to byl nějaký milodar pro potřebné lidi.

Česká vláda je naprosto nezodpovědná, dělá aktivistickou politiku a hraje jakousi loutku na světové úrovni. Nakonec i české předsednictví, kde se právě měla zohlednit ta role středně velké země v rámci Evropské unie, která potřebuje zajistit pomoc svým firmám, své ekonomice, tak se ukázalo jako naprosto nulové a bylo velkým fiaskem.

V současné době se řeší sloučení nižších sazeb DPH na jednu ve výši 13 nebo 14 procent. Jak se na tento záměr díváte? Co to bude znamenat pro obyvatele?

Tyto změny jdou na úkor lidí s nižšími příjmy. Snížené DPH se týká potravin, služeb, léků, zdravotnictví, kojenecké výživy, knih atd., to všechno chce tato vláda zdražit, protože jinak by neměla vyšší výnosy z DPH. Jediná správná cesta je progresivní zdanění lidí s vysokými příjmy a stejně tak firem a nikoli obrát o peníze lidi, rodiny s dětmi a seniory. To je špatná cesta a bohužel typická pro tento typ vlády.

Vláda v programovém prohlášení slibuje, že do konce letoška předloží »skutečnou důchodovou reformu« k nastavení stabilní penzijní soustavy. Jednou ze změn by mělo být zvýšení věku odchodu do důchodu, a to až na 68 let. Co o tom soudíte?

Pokud jde o zvyšování věku odchodu do důchodu, tak to probíhá průběžně neustále a bude probíhat až do roku 2030, kdy bude dosaženo věku 65 let a do roku 2036, kdy bude dosaženo věku 65 let pro všechny, jak pro muže, tak pro ženy i pro ženy s dětmi. Takže navyšování věku odchodu do důchodu probíhá už v této době. A pokud jde o vládní návrh, tak vláda opět lže, když říká, že se to bude týkat jenom lidí, kterým je do 40 let. To, co vláda podle mého názoru zamýšlí, je v podstatě odstopovat navyšování, které probíhá teď.

Je to samozřejmě zase neschopnost řešit situaci a nesprávné vyhodnocení jednotlivých faktorů. Věk dožití se v posledních letech zastavil, kvůli covidu dochází dokonce k jeho snížení a z tohoto

pohledu to nebezpečí věku tady nehraje takovou roli. Základ je fungující a silná ekonomika, a navíc český důchodový systém je velmi stabilní. Často se mluví o tzv. Husákových dětech, což je taková určitá mantra a záminka, ale to bylo období, kdy došlo k jednorázovému nárůstu populace v průběhu dvou tří let, poté se to však zastavilo, takže tady nic zásadního nehrozí. Bude tady určitý náběh, ale potom dojde k poklesu.

Spousta lidí mluví o důchodové reformě, ale když se zeptáte konkrétně, tak ty názory se výrazně liší. Ten záměr je, a to se ukázalo už u předchozích pravicových vlád, vyvést z veřejných financí peníze, které jsou na důchody, do privátní sféry. To je nebezpečné. Systém, který tu máme, překonal všechny režimy, války a funguje dodnes. Nedá se vytunelovat, nedá se vykrást, protože to, co se vybere na důchody, tak se v daném roce vyplatí. Je asi potřeba dělat průběžně určité parametrické změny, ale v žádném případě by nemělo dojít k tomu, že stát bude zajišťovat nějaký minimální důchod na úrovni životního minima a zbytek bude převeden do privátních fondů. To je samozřejmě výhodné pro bohaté, ale pro lidi se středními a nižšími příjmy to bude naprostá katastrofa.

Jaké konkrétní změny je podle vás potřebné provést?

V této době je potřeba dokončit to, o čem se hovoří už dlouho. To znamená u některých těžkých profesí by měli lidé odcházet do důchodu dříve a firmy by měly za takovéto pracovníky odvádět vyšší sociální pojištění. Pokud jde o systém valorizace, tady jsem relativně spokojený, protože minulé dvě vlády, v nichž byli i zástupci ČSSD, upravily valorizační systém, který zafungoval právě v současné době, kdy vylítla inflace. Momentálně považuju za nejdůležitější zabránit negativním změnám, jako je snaha snížit nebo zastavit valorizace důchodu nebo vyvézt tyto peníze ze systému. Pokud jde o valorizaci, tak by asi mělo být více přidáno do základu, aby lidé, kteří pobírají důchod, dostali jednu částku stejně.

Je potřeba si uvědomit, že důchodový systém je nastavený tak, že ti, kteří mají nižší příjmy, tak jejich důchod odpovídá v zásadě předchozím příjmům, takže nejvíc na důchod doplácí lidé, kteří měli vysoké příjmy. Jejich životní úroveň se samozřejmě s důchodem výrazně sníží, a ti se mají zajistit v různých přípojišťovacích fondech. To, co by měl ministr práce a vláda udělat, je zajistit, aby lidé od 55 let nahoru byli zvýhodněni při zaměstnávání a aby měli práci až do důchodu.

Ten hlavní problém, který momentálně vidím, je, že lidé od 55 nahoru vyhledávají možnost invalidního důchodu, nebo odcházejí do předčasného důchodu, což je samozřejmě taky velký problém. Neznamená to však, že jim to zakážu nebo jim to znepríjemním. Je potřeba vytvořit takové podmínky, aby je to motivovalo k tomu pracovat, a dokonce pracovat i v době, kdy budou mít důchod, protože i to je pro ten systém přínos.

Když se vrátíme k tomu plánovanému prodloužení věku odchodu do důchodu, předpokládáte, že lidé se proti takové změně postaví podobně, jako je tomu nyní například ve Francii, anebo to přijmou s tím, že jinak to nejde?

Francouzští odboráři byli vždycky radikálnější. My jsme si bohužel odvykli bojovat za svá práva a přeneslo se to i do dnešní doby. Lidi si musí uvědomit, že se musí za to, co chtějí, taky postavit. Jít demonstrovat, třeba i stávkovat a samozřejmě jít k volbám. Trošku mě překvapuje ten vládní slepenec, kdy tyto strany říkaly, že nebudou zvyšovat věk odchodu do důchodu a najednou přicházejí s takovýmto radikálním návrhem. Divím se stranám, jako jsou Piráti, lidovci a svým způsobem i STAN, že se do takového hazardu pouštějí, protože to samozřejmě povede k výraznější podpoře levice a možná, že vzniknou i nové subjekty, které budou mít šanci, podobně jako třeba na Slovensku, se dostat do Parlamentu.

Ve hře je také odebrání nebo snížení 500korunového příspěvku za vychované dítě, které od ledna dostává jeden z rodičů, většinou matky. Je takový krok podle vás v pořádku?

V tuto chvíli je důležité, že ten příspěvek byl zaveden. Podle mého názoru by bylo potřeba upravit ten systém tak, aby tyto peníze nebyly vypláceny z důchodových peněz, ale aby to byla sociální dávka, když v podstatě sociální dávkou je. Myslím, že zohlednit to, že rodiny mají děti a vychovávají je, je správné. Do budoucna by podle mě takový příspěvek měli dostávat oba partneři, protože příspěvek jimi vychovaných dětí do systému zaručuje důchody i těm, kteří děti z různých důvodů nemají. Spíš by bylo dobré mluvit o systému valorizací, protože i ta pětistovka ztrácí na hodnotě. Snaha obrátit většinou ženy důchodkyně o tento příspěvek je ukázka farizejství současné vlády. Pro mě osobně je to nepřijatelné.

Jakou důchodovou reformu lze podle vás od současného kabinetu očekávat? Na co by se měli příští důchodci připravit?

Nebezpečí vidím ve snaze o destrukci průběžně financovaného důchodového systému vyvedením peněz z veřejných prostředků. Obávám se toho, co v minulosti prezentovali Kalousek, Drábek a další, a to je jasná snaha výrazně snížit valorizace důchodů, to znamená snížit životní úroveň důchodců. Nakonec všichni si pamatujeme Kalouskovou valorizaci, kdy byly důchody valorizovány asi o 40 Kč a myslím, že i to byl jeden z důvodů, proč ta vláda padla. Věřím, že pokud by chtěla něco podobného realizovat i tato vláda, tak dlouho nevydrží.

Co říkáte celkově na současnou politickou scénu.

Z Poslanecké sněmovny úplně vypadla levice, vládní pětikoalice tam má pohodlnou většinu a až na ústavní změny si může prosadit v podstatě, co chce. Jak vidíte další vývoj ve společnosti?

Pokud jde o vládu, tak to seskupení pěti politických stran, které bylo zvoleno trošku skrytě pod dvěma koalicemi, potom ale podle mého názoru neústavně sestavili v Poslanecké sněmovně místo dvou poslaneckých klubů pět, je podle mě ukázkou něčeho naprosto nepřijatelného. Myslím ale, že teď, kdy přijde na nepopulární věci, může dojít k rozkolu v koalici. Nakonec i preference ukazují, že obzvlášť ty menší strany začaly ztrácet a nemusely by tam v příštích volbách už vůbec být.

Pokud jde o levici, nesouhlasil bych s tím, že ve Sněmovně není zastoupena. Občan, který chodil volit sociální demokracii, dneska za sociální demokracii považuje ANO, ti radikálnější za sociální demokracii považují SPD. Strany, které programově prezentují tyto směry, se vytratily, ať už to je ČSSD nebo KSČM, Zelení a další. Myslím si, že je chyba těchto stran, že nedokáží přesvědčit voliče o tom, že ony jsou skutečně schopné levicovou politiku prosazovat. Je chybou, že nepochopily, že jakoukoli politiku můžou realizovat jenom tehdy, když budou mít podporu občanů. Politika se dá realizovat pouze ve vládě, v opozici se o ní dá mluvit a mimo Parlament je to víceméně jenom o vykřikování.

Jana Dubničková

1 KOMENTÁŘ

PŘIDEJ KOMENTÁŘ
